

חינוך בתפילה

"רבי אליעזר אומר העושה תפילתו קבע אין תפילתו תחנונים" [משנה כח:].

כשרבי אליעזר אומר שהעושה תפילתו קבע אין תפילתו תחנונים, הוא מתכוון שתפילת קבע אינה תפילה. נחלקו האמוראים מהו "קבע": רבי אושעיא אומר כל שתפילתו דומה עליו כמשוי, רבן אומרים כל מי שאינו אומרה בלשון תחנונים, רבה ורבי יוסף אומרים כל שאינו יכול לחדש בה דבר. (ע"ס מסכת ברכות, כ"ט, ע"ב)

אלוהי

מילים ולחן: קובי אח

אתה אל אלוהי אתה אל אלוהי
אתה אל קבץ נדחי ישראל אלוהי
קבץ נדחינו מארבע כנפות הארץ
ושלח משיחנו מלכנו דוד בן פרץ

יש לי כל כך הרבה דברים לספר לך
ואתה הרי הכל יודע
יש לי הרבה בקשות לבקש ממך
אבל אתה הרי חפץ בטובתי ממילא

אני נותן לך חיוך קטן
על כל דבר יפה שבו אני מבחין, מרשים או עדין.
ואני קצת נבוך אג"ל יודע איך לקרוא לך,
אלוהים או אלוקים.

יש לי המון תודות תודות עומדות בתור מול דלתך
אבל תודות יוצאות לי קיטש.
יש לי מלא בקשות בקשות
לבקש ממך למרות שאצלי בסך הכל בסדר.

אלוהי אם אתה שומע תפילתי
אולי אפשר למסור ד"ש לסבא שלי.
תגיד לו שהמתינות הספרדית שבה הוא דגל
התחלפה בקנאות, קיצוניות.
למרות הכל הסובלנות רוחשת מתחת לפני השטח,

תראה לאט לאט אנשים יוצאים מהמתח
ורוצים בסך הכל להיות ביחד,
בבית הכנסת הגדול הזה שנקרא ארץ ישראל
פה כולם מחמנים להביט אל השמיים
להתפלל לגשמים לפחד מטילים.

אתה אל אלוהי אתה אל אלוהי
אתה אל קבץ נדחי ישראל אלוהי
קבץ נדחינו מארבע כנפות הארץ
ושלח משיחנו מלכנו דוד בן פרץ
אתה אל.

© זכויות היוצרים שמורות למחברים [אנ"ם](#)

הלכות תפילה פרק א / הרמב"ם

א מצות עשה להתפלל בכל יום, שנאמר "ועבדתם, את ה' אלוהיכם" (שמות כג, כה): מפי השמועה למדו שעבודה זו-היא תפילה. ואין מניין התפילות מן התורה, ולא משנה (נוסח) התפילה הזאת מן התורה. ואין לתפילה זמן קבוע מן התורה;

ב אלא חיוב מצווה זו, כך הוא--שיהא אדם מתפלל ומתחנן בכל יום, ומגיד שבחו של הקדוש ברוך הוא, ואחר כך שואל צרכיו שהוא צריך להן בבקשה ובתחינה, ואחר כך נותן שבח והודיה לה' על הטובה שהשפיע לו: כל אחד כפי כוחו.

ג אם היה רגיל, מרבה בתחינה ובקשה; ואם היה ערל שפתיים, מדבר כפי יוכלו ובכל עת שירצה. וכן מניין התפילות, כל אחד ואחד כפי יכולתו--יש שמתפלל פעם אחת ביום, ויש שמתפלל פעמים הרבה.

ד כיון שגלו ישראל בימי נבוכדנאצר הרשע, נתערבו בפרס ויוון ושאר האומות, ונולדו להם בנים בארצות הגויים; ואותן הבנים נתבלבלה שפתם, והייתה שפת כל אחד ואחד מעורבת מלשונות הרבה. וכיון שהיה מדבר, אינו יכול לדבר כל צרכיו בלשון אחת אלא בשיבוש.

ה ומפני זה, כשהיה אחד מהן מתפלל, תקצר לשונו לשאול חפציו או להגיד שבח הקדוש ברוך הוא בלשון הקודש, עד שיערב עימה לשונות אחרות. וכיון שראה עזרא ובית דינו כך, עמדו ותיקנו להם שמונה עשרה ברכות על הסדר.

ו שלוש ראשונות, שבח לה'; ושלוש אחרונות, הודיה; ואמצעיות, יש בהן שאילת כל הדברים שהן כמו אבות לכל חפצי איש ואיש, ולצורכי הציבור, כולם--כדי שיהיו ערוכות בפי הכול, וילמדו אותם במהרה, ותהיה תפילת אלו העילגים תפילה שלמה, כתפילת בעל הלשון הצחה. ומפני עניין זה, תיקנו כל הברכות והתפילות הסדורות בפי כל ישראל--כדי שיהא כל עניין ברכה, ערוך בפי העילג.

ואין נכונה בזה (דעת הרמב"ם)
שכבר ביארו חכמים תפילה דרבנן....
אלא ודאי עניין התפילה אינו חובה
כלל אבל הוא ממידת חסד הבורא
יתברך עלינו ששומע ועונה בכל
קראנו אליו...
(השגות הרמב"ם על ספר המצוות,
מצווה ה')

"תנו רבנן, אין עומדין להתפלל, לא מתוך עצבות, ולא מתוך עצלות, ולא מתוך שחוק, ולא מתוך שיחה, ולא מתוך קלות ראש, ולא מתוך דבירה בטלים, אלא מתוך שמחה של מצוה".
מסכת ברכות, ל"א

"זה היה במלחמת השחרור. הייתי מפקד מחלקה. יום אחד ערכתי את מחלקתי מול החוד של הצבא המצרי שהגיע עד אשדוד. המחלקה הייתה עלובה ומסכנה, עם כמה סטנים ועם קצת רימונים. נערכנו בפרדס ליד בית עובד. היה כמעט מגוחך לחשוב שנוכל לעצור את הטנקים המצריים, שיכולנו לראות מולנו במרחק לא גדול במשך היום. תוך כדי מעשה, לא הרגשתי פחד ולא חשבתי על פחד. הייתי עסוק מידי כדי לחפור את השוחות. לגלות פטרולים ולגלות את האויב. אבל כשירדה החשיכה, כשהכל היה ערוך ומוכן ואנחנו ציפינו להתקפה שהייתה צריכה לבא עם שחר שכבתי לי באחד השוחות שבפרדס, והתחלתי מדמיין לעצמי מה יקרה כשיעלה השחר. ואז נתפסתי בפחד נורא. בדרך כלל לא הייתי פוחד. אך הפעם הרגשתי פחד עד כדי רעד. פחד מעיק ביותר. ואז – באיזשהו רגע הרגשתי רצון עז להתפלל, אבל לא ידעתי איך. שום תפילה לא הייתה שגורה על לשוני. אבל בכל זאת התפללתי. התפללתי בלשון פשוטה, כפי שהבנתי, אבל אני זוכר את הרצון להתפלל דווקא תפילה שאותה כל היהודים בכל הדורות התפללו, אלא שלא ידעתי שום תפילה כזאת." ("אמונתו של בלתי מאמין", פתחים, כסלו תשכ"ח)

מרדכי (מורל"ה) בר-און (1928), דוקטור להיסטוריה, בעבר היה ראש לשכת הרמטכ"ל משה דיין ולאחר מכן קצין חינוך ראשי, חבר כנסת ופעיל בתנועת השלום.